

Finansdepartementet

Høringsinnspill – NOU 2023: 15 – gjennomføring av direktivet om bærekraftsrapportering (CSRD) i norsk rett

Etisk handel Norge er en medlemsorganisasjon, med 220 virksomheter og organisasjoner, som veileder bedrifter og offentlige virksomheter i bærekraftig forretningspraksis (Responsible Business Conduct) både innenfor klima, miljø, menneskerettigheter, korrupsjon og dyrevelferd i henhold til OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper. Etisk handel Norge ble stiftet av Virke, Coop, LO og Kirkens Nødhjelp i år 2000.

EUs CSRD er et av flere kraftfulle virkemidler for den nødvendige omstillingen til lavutslippssamfunnet som må realiseres uten å gå på bekostning av grunnleggende menneskerettigheter og anstendig arbeid. Utvalget har gjort et godt stykke arbeid med å se på de ulike kravene til bærekraftsrapportering blant annet i taksonomiforordningen og offentliggjøringsforordningen og deretter foreslått endringer i regnskapsloven, verdipapirloven og åpenhetsloven m.fl. Etisk handel Norges støtter hovedlinjene i utvalgets anbefaling, men vår største innvending er at utvalget ensidig vektlegger bærekraftsforhold av miljø og klimamessig art, og ikke grunnleggende menneskerettigheter og anstendig arbeid. I tillegg bør flere andre deler av utvalgets forslag konsekvensutredes nærmere.

1. Bærekraft må forstås som både miljø, sosiale og styringsmessige forhold. I utvalgets gjennomgang av det globale rammeverket for bærekraftig utvikling (delkapittel 2.4) er kun Bærekraftsmålene og EUs Green Deal nevnt, og utvalget har utelatt de to viktigste internasjonale instrumentene for bærekraftig forretningspraksis; FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UNGP) og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper og bærekraftig forretningspraksis. Heller ikke i oversiktstabellen 2.1 Ofte brukte forkortelser, nevnes UNGP eller OECD. Kun i et utdrag av fortalen til direktivet nevnes UNGP og OECDs retningslinjer. Hvorfor er dette så viktig? For det første er det viktig å sikre samsvar mellom de ulike globale instrumentene, for det andre er kjernen av CSRD krav om aktsomhetsvurderinger bygget på UNGP og OECDs retningslinjer om at virksomhetene skal gjøre risikobaserte aktsomhetsvurderinger på miljø, sosiale og styringsmessige forhold. Dette betyr å kartlegge, forhindre, begrense og gjøre rede for faktiske og potensielle negative konsekvenser av virksomheten, eller dens leverandørkjeder og forretningsforbindelser, på mennesker, samfunn og miljø. I den

norske åpenhetsloven for eksempel, hvor Etiske handel Norge satt i Etikkinformasjonsutvalget som skrev lovutkastet, er det eksplisitt krav om å følge OECDs seks-trinns modell for aktsomhetsvurderinger. I utkast til European Sustainability Reporting Standards (ESRS) som CSRD skal rapportere etter, er det heldigvis omfattende og detaljert vist til UNGP og OECDs retningslinjer. Vi støtter OECDs norske Kontaktpunktet for ansvarlig næringsliv som i sin høringsuttalelse skriver at dette bekrefter "behovet for god kunnskap og forståelse av disse rammeverkene og av menneskerettighetene som sådan" og "Kontaktpunktet vil derfor fremheve at en i det videre arbeidet med gjennomføring av av direktivet også bør gi en god oversikt over OECDs retningslinjer og UNGP."

2. Det gjenstår også et stykke arbeid i å utrede nærmere mulige overlapp med EUs direktiv om aktsomhetsvurderinger for bærekraftig forretningspraksis (CSDDD) som har et bredere virkeområde enn åpenhetsloven, men som bygger på samme risikobaserte aktsomhetsvurderingsmodell. Heller ikke EUs forslag om forbud mot varer produsert under tvangsarbeid og mulige overlapper og konsekvenser for bærekraftsrapporteringen er utredet av utvalget, og må også ses nærmere på.

3. Utvalgets foreslåtte endringer for åpenhetslovens §3 og endring av definisjonen for større virksomheter virker til å omfatte en liten andel virksomheter, men omfanget og konsekvensene må undersøkes nærmere. I åpenhetsloven er det etter §5 krav om å offentliggjøre en selvstendig redegjørelse. Etter utvalgets forslag skal CSRD rapporteringen være en del av virksomhetenes årsberetninger. Det er viktig at det ikke må gjøres dobbelrapportering jamfør åpenhetsloven og at redegjørelsene ikke forsvinner inn i store årsberetninger, men er enkelt for enhver (jf. åpenhetsloven) å finne frem til informasjon slik at det kan tas informerte valg. Dette punktet bør også gjennomgås nærmere.

4. Det er også en del avvikende språkbruk som bør harmoniseres med åpenhetsloven og OECDs retningslinjer, for eksempel er utvalgets begrepsbruk "forsyningskjeder" ikke det samme som leverandørkjeder og supply chains som OECD bruker.

5. EU og utvalget foreslår å bruke også andre enn revisjonsselskaper i ekstern attestering av bærekraftsrapportene. Dette støtter vi, slik også Virke skriver i sitt høringsinnspill: "flere enn revisjonsselskaper innehar kompetanse til å attestere bærekraftsrapportering (etter akkreditering) med hensyn til: kapasitet når svært mange selskaper skal revidere samtidig, og sunn konkurranse og innovasjon av tekniske løsninger.

6. Det stilles krav til rapporteringsformat og slik vi forstår det vil bærekraftsrapporten leveres inn i Altinn på lik linje som regnskap og årsberetning for virksomhetene. Det bør da ses på løsninger som gjør de enkelt for enhver, det være seg kunder, investorer eller

andre, å få den tiltrengte bærekraftsinformasjonen. Et slik register bør også vurderes for annen bærekraftsrapportering, slik som åpenhetslovens redegjørelser og må utredes nærmere.

7. Sist, men ikke minst, til slutt et hjertesukk vi har gjentatt flere ganger ovenfor ulike statsråder. Koordineringen og samstemtheten mellom de ulike departementene og direktorater på bærekraftsområdet er påfallende mangelfullt. Her må det tas både organisatoriske grep, samt øke både kompetansen og personalressurser. Lovinitiativene fra EU kommer på rekke og rad, og vil også føre til økt rapporteringsbyrde for virksomhetene. Etisk handel Norge er og har vært en sterk pådriver for at frivillige ordninger for næringslivet ikke er tilstrekkelig og at lovpålegg må til. Samtidig ser vi at de økte rapporteringskravene kan risikere å bli uforholdsmessig byrdefullt for næringsdrivende som også må drive lønnsomme forretninger. Dette er også bærekraft og en del av den tredoble bunnlinjen.

Med vennlig hilsen

Heidi Furustøl

Daglig leder i Etisk handel Norge

Høringssvaret er basert på Etisk handel Norges sekretariats mange års faglige erfaring med bærekraftig forretningspraksis og ansvarlig næringsliv.